NĂM THỨ MƯỜI MỘT — SỐ THỨ 2003

RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN
DEPOT LEGAL
MOI 30 1923

NGÀY THỨ NĂM 22 NOVEMBRE 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N°1701

HANOI

	Un an	Six mois	Trois mois	Un an	Six mois	Trois mois
	Indochine			Etranger		
Một năm	6 $ 00	6 $ 00	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 60	12 $ 00
Các làng và các công sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG-BẮC-TÂN VĂN HANOI
Téléphone N° 188

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m,058 de large.

Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$15 le c/m

Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái quan-niệm đoàn-thể của người mình

Nước Nam ta xưa kia theo cái chánh-thể của Tàu, vẫn là một nước quân-chủ chuyên chế. Cơ-quan hành chánh, cầm riêng ở trong tay mấy người đương cục, mà quốc-dân không được dự nghe dự biết một chút nào, hình như thổ-địa tài-sản chung của một nước, đều là của riêng của triều-đình. Vì thế mà người ta sinh ra cái tính tự tư tự lợi, nhà nào biết riêng chuyện nhà ấy, người nào biết riêng thân người ấy, không biết liên-lạc nhau, không biết giúp đỡ nhau, chữ hợp-quần, chữ công-ích ở nước ta xưa kia thật chưa từng nghe thấy, đến nỗi suy đồi hèn yếu, tuy cũng có nhiều nguyên-nhân khác, mà cũng vì cái ác-tập ấy gây nên.

Hơn 20 năm nay, nhờ cái phong-trào cải cách ở Nhật-bản và ở Trung-hoa, người Nam ta được học những sách Tây mà người Tàu đã dịch ra chữ nho, lại được nhờ cái chánh sách rộng rãi của chánh-phủ Bảo-hộ, hết lòng khai-hóa, đem những học-thuyết chánh trị hay của Thái-tây mà truyền bá sang cõi Đông-pháp này, người Nam ta mới hiểu rằng phú cường của Âu-châu tuy nhờ các khoa học phát minh, nghề chế tạo tinh xảo, mà cốt yếu thì nhờ về dân-trí khai thông, biết nghĩa đồng-bào, biết lợi hợp-quần. Người Nam ta từ đó hình như tỉnh giấc ngủ mê, biết cái hại tự tư tự lợi, mà cái lòng liên lạc nhau giúp đỡ nhau mới phôi-thai ra từ đó.

Đến bây giờ người Nam ta kiến văn một ngày một rộng rãi, trí-thức một ngày một mở mang, đã nhiều người hiểu được cái nghĩa-vụ của mình đối với tổ-quốc, biết cái lợi hợp quần để mưu việc ích chung. Trong khoảng mười năm nay, ở Nam-kỳ, Trung-kỳ và Bắc-kỳ, nơi nào lập hội này, nơi kia mở hội kia, các hội thành lập cũng đã nhiều, hoặc cùng nhau diễn luận giảng thuyết để giao hoán tri-thức, hoặc cùng nhau họp vốn chung phần để khuếch-trương thực-nghiệp; tuy công việc hành-động, chưa dám nói rằng đã được thập phần hoàn-mỹ, nhưng về đường tinh-thần cũng như về đường vật-chất, xét ra cũng không phải không có bổ ích ít nhiều. Mới rồi đây hội lạc-quyên để cứu trợ cho người bị lụt, người vui lòng quyên-để rất là nhiều; hội lập ra mới được hai tháng, mà số tiền quyên đã được đến hơn hai vạn đồng. Lại như việc làm tự-điển Việt-Nam, mới đề xướng ra, mà suốt Trung, Bắc lưởng kỳ, nhiều người vui lòng tán trợ, người này bàn nghĩa này, người kia tra tiếng kia, gửi về đăng ở các báo chương ngày nào cũng có. Xem như thế thì biết rằng cái tư-tưởng kiến-thức của người Nam ta bây giờ, cũng đã khác cái tư-tưởng kiến-thức của người Nam ta ngày trước, đã hiểu nghĩa-vụ, đã biết hợp quần, đối với việc công-ích, không dửng-dưng như nhẽo như mười năm về trước, thế chẳng phải là một việc đáng mừng cho tiền đồ nước Nam ta ư?

Tuy vậy, chữ công-ích rất là qui-báu, danh rất là tốt, nghĩa rất là hay, mà đối với tư-lợi, vẫn không được đậm-đà, mà làm cho ta hết lòng khuynh-hướng. Cũng có người thấy sự công-ích, biết cái nghĩa-vụ của mình nên làm, lúc đầu cũng rất là hăm-hở, thật có nhiệt thành! nhưng đến nửa chừng, hoặc vì thấy trở lực mà sờn lòng, hoặc chậm thấy kết quả mà nóng ruột, cái nhiệt thành khi trước, đã nguội lạnh ngay mất sáu, bảy phần, mà nghĩa-vụ làm không trọn vẹn, chớ không nghĩ rằng việc công-ích tất phải nhờ sức công chúng mới gây dựng được thành lập, duy trì được vững bền, nếu một người vì sờn lòng nóng ruột mà bỏ thiếu mất phần mình, thì việc công-ích chắc là thiếu thốn, mà tiến bộ lại càng lâu.

Vả lại hợp quần cốt phải có công-tâm công-đức, hoặc góp tiền để mở một thương-cục, hoặc chung vốn để dựng một công-xưởng, thế là hưu thích tương quan, phải có lòng tin cậy nhau, muốn có lợi riêng thì trước phải lo mối lợi chung đã. Kia xem như người các nước, việc thương mại, việc công-nghệ, và các công việc to lớn, càng ngày càng thành lập nhiều, càng ngày càng phát đạt to, đã mở mang được nghề thực-nghiệp cho dân, lại thu lãm được mối lợi-quyền, cho nước, dân giàu vì đó, nước mạnh cũng vì đó, cái kết quả hay ấy thật nhờ về những người chủ động có công-tâm công-đức, hết lòng lo về mối lợi chung. Người Nam ta hơn mười mấy năm nay, vì cái phong-trào kích-thích đã biết chuộng nghề thực-nghiệp, hoặc chung vốn để tìm cách doanh sinh, hoặc góp tiền để mưu việc công-ích, cách thức làm ăn cũng rất là hoàn-thiện, điều lệ sắp đặt cũng rất là chu-đáo, thế mà ở nước ta ngày nay, những công-ti phát đạt to, công-xưởng chế tạo khéo, thu được lợi-quyền cho nước, thêm được thực nghệ cho dân, thì thấy hãy còn ít; mà lại còn ngày nay hiệu này vì thua lỗ lắm mà phải cáo cùng, ngày mai hiệu kia vì nghi ngờ nhau mà phải giải tán, thế có phải là chỉ tại người mình trí-thức chưa mở mang, chế tạo chưa tinh xảo, mà đến nỗi thành ra cái kết quả xấu ấy đâu, phần nhiều là vì công đức công tâm người mình còn có bề thua kém. Mong người ta ai cũng nghĩ rằng đã góp vốn để mưu sinh, thế là lợi hại cùng nhau, phải nương tựa vào nhau, phải trông-cậy lẫn nhau, nếu vì lợi chung mà thiệt mình một chút, cũng còn nên sẵn lòng cam chịu, huống lại nên dùng mưu kế mà lừa dối nhau, vì lợi nhỏ một mình mà gây mối hại to cho công chúng. Đến khi công chúng đã vì lừa dối mà hư hỏng, thì lợi riêng cũng không hưởng được lâu. Thế có phải chỉ vì một mối lợi con con, mà trước đã hại đến đường sinh-lý, sau lại mua một cái ác-danh. Người ngoại-quốc thường hay nói rằng: « Chữ hợp quần ở nước Annam chưa có. » Xin người mình nuôi lấy công-tâm công-đức, đem mưu đường tiến-bộ, mà rửa cái tiếng phàm bình ấy đi, thì tiền-đồ nước nhà mới thật là đáng mừng vậy.

H. T. B.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 21 Novembre 1923

Hội-đồng các quan đại-sứ

Hôm tối hôm nay, hội-đồng các quan đại-sứ họp một buổi chiều để xét về việc cứu-đông-cung trở về nước Đức và việc đặt lại sự kiểm-duyệt về đường binh-vụ, nhưng lại hoãn, vì quan đại-sứ nước Anh chưa có thể ưng chuẩn cái chương-trình của hội-đồng dự-thảo, và vì có mấy quan thượng-thư nước Anh bận về việc bầu-cử không có ở Londres, nên các quan thượng-thư nước Anh chưa có thể họp để bàn việc được. Khi nào quan đại-sứ nước Anh tiếp được mệnh-lệnh của bản chánh-phủ, thì các quan đại-sứ sẽ họp-nghị ngay.

Nghị-viện đối với cái thái-độ của quan Poincaré

Hầu hết thư-đàn nghị-viện ưng-chuẩn việc yết những lời của quan Poincaré tuyên-cáo mới rồi.

Việc nước Đức

Các báo bình-phẩm về cái chính-sách của ông Stresemann có nói: Cái chính-sách của ông Cuno và cái chính-sách của ông Stresemann tương tự nhau. Ông Stresemann khéo hơn ông Cuno, nhưng ông cũng chỉ muốn lợi-dụng cái bất hòa của các nước Đồng-minh. Cái tài-chính của nước Đức còn vững được ngày nào, thì tòa nội-các Stresemann còn vững được ngày nấy, mà nền tài-chính nước Đức sở-dĩ vững bền được là nhờ các nhà ngân-hàng nước Đức và Hoa-kỳ trợ lực cho.

Nghị-viện đã họp-nghị ngày hôm thứ ba. Mấy ông nghị-viên về đảng Xã-hội và mấy ông về đảng Quốc-dân có trần-thuyết cái ý-kiến của mình.

Tại hạt trù-bình

Linh cảnh-sát thành phố ra sức giữ gìn, tối trong hai ngày hôm nay các việc cướp bóc đã dứt.

Các hội liên-hiệp của thợ mỏ có phản-đối việc các chủ-mỏ muốn tăng số giờ làm việc.

Tại Bochum trong khi thợ mỏ họp-nghị, một người diễn-thuyết có nói: Thợ thuyền đừng nên để cho những nhà thực-nghiệp và những nhà tư-bản lừa dối mà bảo rằng người Pháp gây nên cái nỗi khốn khó trong hạt sông Rhur ngày nay, vì cái sự khốn khó của thợ thuyền phải chịu đó là do bọn tư-bản làm nên, để tránh cho khỏi phải nộp tiền về bồi-khoản vậy.

Thợ làm ở mỏ Erin đình-công đã mấy tháng nay. Ngày thứ hai mới rồi các quan Đồng-minh cho quân đến đóng để trực tiếp thu lợi, thì thợ thuyền liền đến xin xuống mỏ làm việc như thường. Đêm hôm qua thợ thuyền đã làm việc.

Việc nước Thụy-sĩ

Chánh-phủ nước Thụy-sĩ quyết nghĩ trục-xuất cảnh-ngoại tên Polonaine đồng đảng với Couradi trong việc hành-thích M. Worowski.

Việc nước Bỉ-đào-nha

Quan thủ-tướng mới nước Bỉ-đào-nha là M. Jinestal Machado có công-bố rằng ông sẽ theo cái chánh-sách của quan thủ-tướng trước. Ông lưu-tâm nhất về việc bỏ-cứu cái nỗi khủng-khoảng về đường tài-chính. Ông sẽ thi-hành đúng các điều-khoản giao-ước của bản-quốc giao-ước đối với Liệt-quốc.

Số nhập cảng và số xuất cảng của nước Pháp

Trong mười tháng đầu năm 1923, số hàng hóa nhập cảng của nước Pháp đáng giá 25.620.674.0 0 quan, và cân được 44.747.39 tấn. So với mười tháng đầu năm 1922, hơn được 7.051.96 .0 quan và 2.995.25 tấn.

Hàng hóa xuất cảng đáng giá 24.397.258.00 quan, và cân được 19.817.163 tấn. So với năm 1923, hơn được 6.009.997.666 quan và 1.8 9.397 tấn.

MỘT BẮC PHỦ-THỦY NGƯỜI NƯỚC TÂY-BAN-NHA

Hiện nay ở làng Corella, trong xứ Navarre bên nước Tây-ban-nha có một bác phu-thủy đã già; bác tự phụ là có thần thánh ủng vào, nên bác có thuật xem bệnh gỡ lắm. Hàng ngày nhà bác có đến mấy nghìn con người đến khám bệnh xin thuốc. Mà thuốc của bác cũng đã thấy kỳ khôi lắm. Đại để như bệnh nội-thương thì bác cho tí mảng-nhện về bỏ vào chảo dun: bệnh ngoại-cảm thì bác cắt cho cái mảo-gà đem về rịt, ấy thuốc bác chỉ lăng nhăng có thế thôi, mà thiên-hạ nô-nức đến xin dùng không biết bao nhiêu mà kể.

Ôi! ở một nước văn-minh, mà dân gian còn có người mê tín thế. Trách nào ở những nước như nước ta và nước Tàu kia, chẳng cứ nay lũ lượt đi xin thuốc-tiên, mai lũ lượt đi cầu thuốc-thánh, thế mới biết cái sự mê tín của con người ta không biết bao giờ cho hết được.

Tin Trung-hoa

Ngày 14 Novembre 1923

Tin Bắc-kinh

Phùng-ngọc-Tường đánh giây thép luôn mấy ngày về Bắc-kinh xin cấp lương lương, lời lẽ cường ngạnh; Tào-Côn triệu về Bắc-kinh, lấy lời lẽ ôn tồn phủ dụ, có trách mắng Trương-Hồ làm việc không hết lòng, và đã truyền lệnh cho Hạ-đức-Lâm phải hết sức trù biện. Phùng thấy Tào chưa chi phát lương thực cho, có ý bất bình lắm.

Việc giáo-sĩ bị mất cướp

Một cường quốc vì việc giáo-sĩ bị Thổ-phỉ ăn cướp, lại tỏ ý yêu-cầu can thiệp nhiều khoản lắm.

Việc tổ-chức nội-các

Tào-Côn sai bọn Cao-lăng-Uất chia nhau đi hiểu dụ các chánh-phái về việc Tôn-bảo-Kỳ tổ-chức nội-các, các chánh phái đều trả lời rằng, phải cho minh biết chánh sách của Tôn thế nào đã, rồi mới chịu tán thành.

Tào-Côn giúp Trần-quýnh-Minh

Tào-Côn từ khi nhận chức Thống-lĩnh, biết rằng người trong nước phần đối cả, chỉ muốn đem tiền bạc để mua chuộc lòng người, thường sai người đem tiền đi các nơi để vận động. Bây giờ nghe các tỉnh đông-nam hội quân về đánh Bắc-kinh, sợ rằng cuộc chiến-tranh ở Đông-giang xong rồi, thì Bắc-kinh chắc là nguy khốn; muốn làm cho việc nội-loạn ở Quảng-đông lôi thôi mãi, để hoãn việc về đánh Bắc-kinh, bèn sai người đem 15 . 0 đồng giúp cho quân đội Trần-quýnh-Minh, để giữ lâu cuộc chiến-tranh ở Đông-nam và làm rối loạn các tỉnh phía đông nam.

Quân Điền-linh thắng trận

Hồ-tư-Thuấn (Điền-quân tư lệnh) đánh hai ngày, lại lấy được Bình-sơn.

NGŨ ĐẠI ĐỒNG ĐƯỜNG

Ít người lại được cái thú vừa làm ông vừa làm cháu như M. Harry Scallet ở Saint Louis bên Hoa-kỳ bây giờ. Ông năm nay mới có 43 tuổi mà đã có cháu gọi bằng ông, mà chính ông cũng lại hãy còn có bà nội. Mà lạ thay mối đời lại chỉ hơn kém nhau 2) tuổi. Bà cao-tổ năm nay 83 tuổi, ông tằng-tổ năm nay 63, ông tổ tức là ông Scallet, thì 43 tuổi, còn con ông và cháu ông nữa, thế là tính ra trong nhà ông vừa đủ 5 đời. Mới đây nhân ngày sinh-nhật của cháu ông, ông có mở tiệc đoàn viên khánh-hạ. Tiệc hoa vui vẻ, chén cúc tưng-bừng, trên cao-đường phật phơ đầu bạc, dưới sân Lai sặc sỡ áo xiêm. Cái thú ngậm đường bỗn cháu, đùa gối thừa hoan, tưởng thiên-hạ cũng hiếm có người được hoàn-phúc như ông vậy.

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Giải nghĩa câu ca rao

« Buôn quan tâm, bán quan tư, lay ông bà thành-sư, được lãi tư tiền »

Xưa kia ta chưa có tàu-thủy cùng xe-hỏa, những người đi xa muốn được mọi cách êm đềm, thì phần nhiều phải dùng đến càng, câu ca-rao này trong bọn phu càng mà ra.

Số là người phu càng nhận với người thuê là một quan tám, đi vài bước, để lại cho anh em đồng-nghiệp một quan tư mà hưởng ngay cái lợi tư tiền.

Những câu ca-rao của ta có nhiều câu có một cái ý-nghĩa riêng. Tỉ như hai câu sau đây:

1. Làm thân cho thế-gian ngồi;
chẳng khen thì chớ, lại cười bất trung

là câu ngụ ý chỉ cái phận.

2. Dốc lòng vì nước vì nhà;
người mà chẳng biết, giỏi đà biết cho!

là câu ngụ ý chỉ cái màng.

Nếu ta không thấu cái ngụ ý về cái phận cùng cái màng, tấm niềm tây người cũng chẳng hoài lắm du!

Cô-Dân

Bàn góp về mấy tiếng Kinh nói khác tiếng ngoài Bắc

Tiếp theo số báo 1980, ngày 24 Octobre 1923:

1) Loài cáo (hồ) mà ở đường ngoài nhiều chỗ gọi là « cầy », thì ở Kinh và nhiều tỉnh Trung-kỳ đều gọi là « chồn ». Cái con mà hay bắt gà vịt, hình nhỏ như con sóc, đuôi ngắn mà lí lông hơn đó; chỉ mới là một con « chồn đèn » mà thôi; ở đường ngoài có nhiều nơi gọi là con « cầy lon ». Còn biết bao nhiêu là « chồn » nữa; như « vòi » dài đuôi, đuôi có khoang trắng; « chồn cáo » giống hình mèo; « chồn ngận », « chồn hương » mũi boi như xạ; « chồn bạc má » hai má trắng; v. v. chớ chẳng phải chỉ một thứ « chồn đèn » ấy là « chồn » đâu; « chồn » là một chủng loại.

2) Cái « thầu » nguyên bởi chữ nho « phẫu » mà ra, ở Huế cũng thường gọi là « phẫu », nó là cái bình bằng pha-lê, rộng miệng có nắp đậy.

3) Ôm là cái nồi đất nhỏ; ở Huế vẫn có cái hũ; chẳng hay cái hũ ngoài Bắc ra thế nào: chớ như người ở Kinh mà nghe nói so sánh cái « ôm với cái « hũ », thì ai nấy đều ngơ ngẩn kì-cộng rõ là cái gì.

4) « Đui-đuổi » còn nhiều nghĩa nữa chớ chẳng phải chỉ nói từng cây, quả rơi xuống luôn luôn mà thôi đâu; mà những thứ quả to lớn như mít, như dừa, ở trên cây rụng xuống thì mới nghe « đại-đuổi ».

5) « Ơn-thay » chớ không phải « ân thay », mà lại càng không phải « ưng thay » lắm nữa.

« Ơn-thay » nghĩa cũng như may-thay, mừng đã tránh khỏi sự nguy-hiểm. Ví dụ như ta đương ngồi, mà tự nhiên có vật gì rơi xuống, may không trúng nhằm ta, thì ta mừng rỡ mà kêu lên rằng « ơn thay »! may không thì chết rồi còn chi nữa. Chính nghĩa nó là: nhờ ơn thay!, đội ơn thay! — Ơn ấy là ý tỏ lòng cảm tạ ơn của trời đất vậy.

6) Cái « xứng » (X), chớ không phải « sứng » (S). Cái « xứng » dáng như cái quả, dưới có lỗ thông hơi, để lên trên chảo, trên nồi hoặc là trên trách, v. v. mà hấp đồ ăn. Còn như cách để tấm vỉ vào trong nồi, trong trách mà hấp, ấy là bởi không có « xứng » nên chi người ta phải tạm dùng như vậy.

7) « Con cúi » mà đề cho chó nằm để kè đó, để chúi chân, v. v. thì bện bằng rơm, chớ có phải là nệm kết bằng bông đâu. Con cái bông kia thì mới bện bằng bông để mà kéo vải sợi.

8) Chạp mả (ập) chớ không phải « chập » (ập) đâu. (*Còn nữa*)

Phụng-Dinh, Tourane

Quốc-dân thường-thức

Một thứ keo gắn đồ sứ và đồ sắt

Xưa nay ta muốn gắn một cái đồ sứ vào với đồ sứ, như gắn đồ chẳng hạn, thì ta chỉ biết dùng phèn phi mà thôi. Mới đây nhà khoa-học nước Pháp có chế ra một thứ keo gắn rất tốt, rất gián dị, ai cũng có thể tự chế lấy được.

Vôi, rây thật nhỏ,	30 phần.
Bột, (amidon)	25
Rượu 95 phần (alcool 95°)	4

Bà thứ đó nhào lẫn với nhau, thành ra một thứ nhựa rất tốt.

Cách làm cho mềm cao-su

Muốn làm cho mềm những đồ vật bằng cao su, thì cứ dùng những đồ vật ấy vào thứ nước thuốc sau này, trong một ít lâu, tự khắc mềm ngay.

1 phần... Ammoniaque (ta thường gọi là nước đái quỉ).

2 phần... Nước lã.

Chuyện kỳ khôi

Nghề làm quan khó lắm

Quan Huyện mới về nhậm chức. Tổng-lý đến lễ mừng.

Quan nhận lễ truyền linh đem vào nộp quan bà, linh vừa nhắc lễ lên quan lại dặn với:

— Bảo biên sổ đã, rồi hãy nộp bà lớn.

Quan bà ngồi nhà trong, nghe thấy lời quan dặn, cho là chồng có ý nghi mình, đợi đến lúc tan hầu, trách:

— Quan không tin gì mấy thấy phải chăng? Thôi thế từ rày có tỉ thì quan giữ lấy, đừng đem vào đây nữa.

Quan ông cười nói: Bà mày không biết, có lẽ nào lại không tin bà mày. Tôi bảo biên sổ là muốn cho tổng-lý họ khảo nhau rằng quan sành thì là không dựa nào dám lẫn mặt và bỏ xọa chữ. Nghề làm quan khó lắm. Bà mày ơ.

Nhà-Quê.

Cuộc thi thơ

Của Nhà-thi-Quán xã-tứ

Thơ

MCXCIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Nguyên khí xoay quanh cõi Lạc Hồng
Cổ nữu cảnh yên đồ khuyết lệ,
Tảo cân hương nước cửa hoàn cung.
Nhà trên vạc Bắc ba chân vững,
Nước trước hồ Tây bốn mặt trong.
Ngoại vọng kia kia ai đó nhỉ,
Kính chung có lễ về-vang chung.

Tú-tài,Lương-khắc-Gia
Làng Tảo-sơn, Thanh-hóa

MCXCIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Tôn-chủ muôn đời vẫn tưởng trông.
Sách bốn bộ hiền năm tập thánh,
Đạo ba lần cửa chín từng cung.
Trăm mươi nhà học không hai nẻo,
Ức triệu người ta cũng một lòng.
Hội thử bấy rồi sau đó nữa,
Tám phương sáu cõi khí lưu thông.

Lưu-thúc-Ôn
Làng Đan-nê, Thanh-hóa

MCXCV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Ngẫm lại mà coi có rủa không?
Từ thuở Lý Trần nên miếu xã,
Biết bao hào-kiệt với non sông.
Chữ bia sân Giám rành rành đó,
Gương nước hồ Tây liễu liễu trông
Cả chị em ta chung mạch đạo,
Về vang ngọn bút quán nam-phong.

Vũ-thị-Phượng
Làng Từ-quang, Thanh-hóa

MCXCVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Trải Lý Trần Lê một miếu chung.
Đạo đức sáu in đông bến Nhị,
Khoa danh trăng tạc đá non Nùng.
Gác khuê-văn tỏ vừng sao sáng.
Lối hành đàn soi bóng nguyệt lồng.
Hỡi khách chuộng văn ai đó tá ?
Rằng cô Ngô-thị bạn quần-hằng.

MCXCVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Cửa Khổng là đây có phải không?
Đạo rày trời Nam cùng bể Bắc,
Bia cao sông Nhị với non Nùng.
Lý Lê thuở trước khoa danh thịnh.
Âu Á đời nay lễ-nghĩa chung.
Phong-cảnh càng ngày càng đẹp nhỉ,
Ai ơi miễn đạo đến mà trông.

Bùi-thị-Bảo-Hương
Làng Phương-điểm, Hải-dương

MCXCVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Mưa Mỹ mây Âu vững cột-đồng.
Nền Lý vẻ riêng bia thánh tượng,
Bia Lê rộng mở lễ-thi phong.
Thu cao nguyệt tỏ nơi Thù Tứ,
Quế phát hoa khoe cõi Nhị Nùng.
Mới biết đạo ta giờ chửa mất ?
Làm gương thần-tử để soi chung.

Phạm-xuân-Mai, phủ Đa-phúc

MCXCIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Hồ phận quần-thoa đứng ngoại vòng
Đạo thánh há riêng miền đất Bắc,
Đường đâu rộng mở chốn kinh đông
Mưa mây không nhiễm thời Âu Mỹ,
Dưỡng cột làm nền cõi Nhị Nùng.
Hỡi khách văn-minh ai đó tá,
Vì đâu mở mặt với non sông.

Đinh-thị-Tiếp
Sở Bưu-chính phủ Đa-phúc

MCC

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Trải mấy xuân-thu vẻ vẫn hùng.
Miếu mạo nguy nga in đất Bắc,
Khói hương bát ngát khắp trời Đông
Hỡi ai tự nhận văn-nhân đó,
Có nhớ đây là học-tổ không.
Cột cái đi-luân không biến đổi,
Mưa Âu gió Mỹ vẫn tôn sùng.

Hoàng-thị-Hi
Phố Vệ-an, Bắc-ninh

MCCI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu cũ này ai có nhớ không.
Đạo thống sông Thù nên trấn Bắc,
Cung tường nước Lỗ cột kinh đông
Kia nghiêm hồ nguyệt trăm đông Nhị,
Nọ bút lâu khuê ngất đỉnh Nùng.
Bệ Lý bia Lê hương khói Nguyễn.
Nhờ trời ai chẳng một lòng chung.

MCCII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu mạo ghi truyền với núi sông.
Đường bệ thành hiền rêu đã hiếc,
Nền bia khoa-giáp vẻ gương trong.
Gió mưa im tạnh miền Âu Á,
Hương khói bay thôn cõi Nhị Nùng.
Hóa khắp trời Nam lòng đạo thống,
Nào là châm-tuyến cũng nhọ phong.

Nguyễn-chí-Thuần
ại đình quan Ân Thái-nguyên

MCCIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Không-miếu là đài kỷ-niệm chung.
Nùng Nội mênh mông ơn hóa-vũ,
Cung trường rực rỡ vẻ nho-phong.
Xuân-thu thay đổi bao dâu bể,
Cơ-chỉ còn ghi với núi sông.
Trải Lý, Trần, Lê nay tới Nguyễn,
Vẫn trơ như đá vững như đồng.

MCCIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Kỷ-niệm đài cao ngất một vùng.
Hương lửa muôn thu thơm bát ngát.
Cung tường mấy dợt rộng mênh mông
Tiếng chuông điều lý vang trời Bắc,
Ánh sáng thu dương rọi bể Đông.
Còn nước non còn trường Bắc-cổ,
Làng nho qua đó chạnh lòng không ?

MCCV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu bia quy dấu chửa phong.
Hai khí tú linh nguyên cõi Lạc,
Chín tầng phù-mỹ ngất ngai rồng.
Kinh lâu lửa rọi nền vương hóa,
Tượng báo đèn dàng vẻ sĩ phong.
Sòng đạo xem thư trong người mặt phượng
Anh thư còn thế huống anh hùng.

Nguyễn-đức-Diễm
Hương-hội làng Hoàng-xá,Sơn-tây

MCCVI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu riêng thu cảnh Nhị Nùng.
Phủ quận xưa nào ngăn lệ nhạc,
Cung tường thêm mạnh với non sông
Dẫn hưng đạo vốn không Tần Hán,
Sùng bái lòng nào ghẻ ngoại trung.
Tự Lý đến nay còn kỷ-niệm,
Gió trăng Thù Tứ có hoa hồng.

Nguyễn-văn-Gị
Làng Đông-tác, Hoàn-long

MCCVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu còn tôn thánh Á-đông.
Nùng Nhị nền cao riêng vũ-trụ.
Cung tường kiểu lạ mạnh non sông.
Đạo như nguyên khi càng sinh khí,
Trời ở con lòng đám khác lòng.
Mảnh đá còn tiêu đường bệ Lý,
Phù-trì mệnh mạch mãi không cùng.

Nguyễn-văn-Mĩ
Làng Đông-tác, Hoàn-long

Cuộc diễn-kịch cứu giúp dân bị lụt Bắc-kỳ

Xin nhắc lại để các nhà từ-thiện trong Hà-thành ta biết rằng : đến tối thứ hai 24 Novembre và ban ngày chủ-nhật 25 Novembre này, hội Bắc-kỳ Công-thương đồng-nghiệp sẽ diễn kịch « Nỗi lòng ai tỏ » tại rạp hát Tây lớn Hanoi để lấy tiền, một phần rất lớn giúp cho dân bị lụt Bắc-kỳ, còn hai phần rất nhỏ chia ra một phần giúp cho đồng-bào ta ở bên Quảng-châu-văn, một phần giúp cho Hoc-hội Chí-thành bên Gia-lâm, vì việc nghĩa mà làm, vậy các nhà từ-thiện nên vì việc nghĩa mà giúp cho hội Công-thương đồng-nghiệp quyết không lợi dụng vào đó một xu nào cả.

Kịch « Nỗi lòng ai tỏ » là bản kịch mới, rất hay, của M. Ng-ngọc-Sơn, giáo-sư trường Chí-thành soạn, hiện đã xuất bản mỗ quyển bốn hào.

Về âm-nhạc thì có hội Nhã-hoa là hội có tiếng ở Hà-thành ta về nghề âm-nhạc và phường nhạc Nhà-binh, vui lòng giúp cho diễn-kịch được hoàn toàn.

Buổi diễn-kịch ấy có bà lớn Thống-sứ làm chủ tọa rồi, mà có lẽ quan Toàn-quyền Merlin cũng đến chứng kiến nữa.

Hiện đã bắt đầu bán vé tại ba sở : 1· Nhà báo Hữu-thanh, 2· M. Ng-huy-Hợi Grands Magasins Réunis,3· Công-ty Ng-huy-Hợi, 73 phố Mới. Giá vé như sau này :

Ghế lô giữa, 4 p.; ghế lô bên 3 p. Ghế Balcon giữa 3 p.; Hai bên 2 p ; Ghế dưới đất (hạng I) 1 p.,50 ; Ghế lô đất giữa 3 p., Hai bên 2 p. ; Hạng bên, 0 p. 70, 0 p. 50.

Các ông các bà sau này đã có từ-tâm đóng vai diễn-kịch :

MM. Bồ-Nhân, Ng-văn-Niêm, Trần-minh-Khiêm, Trần-trọng-Thọ, Vũ-hữu-Chức,Vũ-đức-Minh-Tiểu, Trần-v-Định, Bạch-Lộc, Trương-văn-Mỹ, Ng-huy-Huỳnh, Khang, Huấn, Chu-văn-Bắc, Ng-văn-Minh, Ng-v-Anh, Thông, Tống, Mesdames Sơn, Bích - Ngô, Mesdemoiselles Bích, Tý, Thu.

Vào rạp hát không có quyền-vào, chỉ có bán chương-trình lấy chút đỉnh mà thôi.

Bắc-kỳ Công-thương Đồng-nghiệp hội lại c o

VĂN UYỂN

Chán đời

Ta chẳng như ai bảo chán đời,
Chán đời chỉ vì ít xu thôi !
Chán phường tham nhũng quen quen vét,
Chán lũ ngu hèn khéo khéo chui.
Chán nỗi nhân-tình đen tựa mực,
Chán bề thế-thái bạc như vôi.
Dẫu ai bảo chán ta không chán,
Nghĩ chán như ai cũng nực cười.

Thạn-Ninh

Nhớ nhà

Dưới bóng trăng khi mới khi lờ,
Thương nỗi mình vò võ một thân !
Lũng quê tai lắng lắn ngắn,
Ánh em xa cách cuộc ngăn bẫy lâu.
Nước những lúc cùng nhau xum họp
Đầu vai cùng thánh-thót nhỏ to
Cùng ai vui thú chuyện trò,
Gẫm ba bận bận chuyển đò tiêu dao.
Nhớ những lúc ra vào dưới gối,
Đạo làm con sớm tối kính thăm.
Xiết sao vui thú ai bằng,
Giờ sao buồn bã đứng nằm khôn khuây !
Lắm lúc tựa như ngày như đại.
Nỗi tha-hương biết giải ai hay.
Thư-phòng thờ thẩn đêm ngày,
Hóa-công sao khéo chua cay đến điều.
Việc bất nghiêm ra chiều trễ nải,
Mối sầu này khôn giải cho xong.
Nỗi nhà canh cánh bên lòng,
Thoảng-huyên xa cách thấu lòng cho chưa ?
Sực nhớ lời thuở xưa giáo-huấn,
Thẹn cũng đừng ăn hận làm chi,
Phải nên gắng sức đua thi.
Tấm thân lữ-thứ, nam-nhi lẽ thường.
Phải rong ruổi trên đường học-vấn
May ra mà gặp vận thì nên.
Sao cho phỉ chí đua chen,
Rồng mây gặp hội có phen đó mà.
Ơn chín chữ mẹ cha bao đáp,
Nợ sách đèn trả sạch mới ngoan.
Rồi ra gặp hội vẻ vang,
Giang-sơn biết tiếng sử vàng biển tên
Thôi ta hãy khuây phiền giải muộn
Mặc ai vui ta chuộng sách đèn.
Xưa nay có chí thì nên,
Bõ công thầy mẹ phỉ nguyền non sông

Trần-văn-Chinh

Tin sau cùng

Hội đồng các quan đại-sứ

Hội-đồng các quan đại-sứ hội nghị buổi chiều hôm thứ tư, đã quyết nghị báo cáo cho nước Đức biết rằng Đồng-minh đặt lại việc kiểm-duyệt quân bị ngay lập tức.

Về việc cựu đông-cung thì hội-đồng ghi nhận lời của chính phủ trung-cung nước Đức trình bày với Đồng-minh ngày 1er Decembre 1918 rằng Đông-cung đã thoái vị không lên ngôi hoàng-đế nữa, và lời của chính-phủ nước Đức hứa rằng Cựu-đông-cung không có quan-thiệp đến việc chánh-trị.

Về sau này có xảy ra điều gì khác nữa, thì các chính-phủ Đồng-minh lại sẽ liệu định.

Việc trong hạt trú-binh

Thợ-thuyền trong hai cái mỏ của M. Stinnes đã đến xin làm việc với Đồng-minh

Các quan Pháp Bỉ ưng thuận cho làm việc.

Thợ-thuyền ở mỏ Brin làm việc với các quan Pháp Bỉ đến lấy làm vui lòng, nhất là về cái số giờ làm việc vẫn có 8 giờ một ngày như cũ.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 24 độ
15 giờ 26 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 22 Novembre 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 8 f. 85.

Thị giá quốc-trái. — *Ngày 22 Novembre 1923* : 3 /· 54, — 3½ /. Thứ hoãn vốn dần 85.70. — 3 ½ /. 82,50. — 4 /. 1917 58.65: — 4 /. 1918 58. 5 /. 1915-1916 70.40. — 5 /. 1920 85.20. 6 /. 1920 86.40.

Tin tàu. — Tàu *Latouche Tréville* tới Hondau ngày 21 Novembre 1923, hồi 11 giờ sáng.

Tàu *Orénoque* khởi-hành ở Tourane ngày 21 Novembre 1923 hồi 21 giờ 35 Sáng sớm ngày 23 Novembre sẽ tới Haiphong.

Quan Thống-sứ đi Bắc-kạn. — Chưng ngày thứ ba tới nơi này, quan Thống-sứ sẽ đi kinh lý c tỉnh Bắc-kạn.

Cuộc đấu-xảo liệt-quốc tại Paris năm 1927. — Nay đặt ra một hội-đồng điều tra về những đồ mỹ-nghệ của Bắc-kỳ và bàn định về cách-thức cho Bắ-kỳ dự cuộc đấu-xảo liệt quốc tại Paris trong năm 1927.

Hội-đồng ấy có quan cai-trị hàng nhất Poullin sung Giám đốc chính-trị và hành-chính tại Bắc-kỳ làm chủ-tọa và những vị sau này làm hội-viên : MM.Bernadose,Defert là các nhà tham-bác những đồ mỹ-thuật,Goulou-berr,hội-viên trường Bác-cổ, Hiéroltz đốc-học trường Kỹ-nghệ, Koch phê bình về mỹ-nghệ, Tardieu mĩ-thuật hội-họa, Hoàng-trọng-Phu, tổng-đốc Hà-đông

Sổ kỷ bổ trong ngạch cai-trị. — Các quan trong ngạch Cai-trị có tên sau này được ghi tên vào sổ thăng thưởng trong năm 1924 :

Thăng chủ-sự ngoại hạng : MM. Clerc, Pujol.

Thăng chủ-sự hạng nhất : MM. Dunier, Rougier, Puig, Joffroy.

Thăng chủ-sự hạng nhì : MM. Duzan, Carizey, Soubra, Deffert.

Thăng phó chủ-sự hạng nhất : MM. Luccioni, Corue, Hugo, Bedier, Le Priol.

Thăng phó chủ-sự hạng nhì : MM. Fargol, Cordier.

Thăng biên-tập hạng nhất : MM. Gugier, Garrel, Rougni,Gervais, Baptiste Duru,Laurent, Araud, Destenay.

Thăng biên-tập hạng nhì : MM. Collot, Le Gac.

Tòa án Cai-trị. — Tòa án Cai-trị ngày hôm qua có xét hai cái kiện to là :

Việc M. Piry kiện Chính-phủ Đông-pháp về ba khoản : xin Nhà-nước đền cho 5 vạn đồng về việc hãi từ hợp đồng nấu thuốc phiện xuất cảng là từ quan chánh hạt Quảng-châu-loan đã ký với bên nguyên ngày 15 Fevrier 1901 ; khoản thứ hai xin Nhà-nước đền hai vạn rưỡi đồng về việc hãi từ hợp đồng cho đem nhựa hoặc là thuốc phiện vào địa-hạt Quảng-châu-loan để bán trong hạt và cho buôn xái ở trong hạt ấy, đòi lại số tiền ký quỹ và giảm những tiền thuế chưa nộp; khoản thứ ba xin Nhà-nước trả lại số tiền 1,011 đồng là tiền thuế đã nộp về việc bán cá mắm ở Quảng-châu-loan mà bên nguyên được lĩnh trong khoảng 2 năm từ 1er Janvier 1909 đến 31 Décembre 1910 ; đòi lại số tiền ký quỹ 1. 40 đồng và giảm số tiền 1299 p.99 thuế còn thiếu và trả cho bên nguyên 5 vạn đồng bồi thường

Còn một cái kiện to nữa là việc MM. Ulysse và Clémence Gayet Larocche kiện Chính-phủ Đông-pháp xin Nhà-nước đền cho ba triệu đồng bạc về sự thiệt hại đã phải chịu là phủ Toàn-quyền có làm một tờ trình với bộ Quân-bị và bộ Thuộc-địa về các mỏ chromc, nickel, cobalt của bên nguyên, ở địa-hạt Thanh-hóa mà tờ trình làm không đúng, khiến cho các mỏ ấy đối với bên Pháp mất tiếng đi.

Tòa Thượng-thẩm. — Hôm nay tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này :

Án mạng. — Tên Ng-v-Đơn người làng Xuân-hòa ngờ cho một người tên là Canh có tư tình với vợ mình, nhất định đánh hảo thủ Một hôm đương đón thấy tên Canh đi lễ ở nhà-thờ làng ấy ra, cầm dao đâm mấy nhát vào chỗ phạm chết. Tòa Nam-án tỉnh Bắc-ninh phạt tên Ng-v-Đơn khổ sai chung thân và bắt phải bồi 20 đồng cho nhà khổ chủ. Trước mặt tòa Thượng-thẩm,tên Đơn cứ giả cách điên hỏi một đằng trả lời một nẻo. Song xét tên ấy phạm tội cố sát nên tòa ý án.

Tranh nhau ruộng đánh chết người. — Năm 1899 vì giặc giã tản phá, làng Tiên-sơn xiêu lạc hết. Ở đó có 282 mẫu bỏ hoang. M. Tartarin xin Nhà-nước cho khai khẩn rồi chiêu tập những dân đinh để làng ấy xuất tiền cấp ngưu canh điền khi cày cấy đóng thuế. Sau làng ấy thường bỏ thuế không đóng,chủ điền lấy ruộng lại cho làng Trâu-lỗ cấy chia.Từ đó hai làng thường hay sinh sự tranh nhau đánh ruộng ấy mà làng Tiên-sơn có làm đơn khiếu nại mãi, tòa Sứ phải điều đình với chủ điền lại cho cấy. Vì thế hai làng vẫn thù nhau. Một hôm làng Trâu-lỗ kéo đàn đinh đến tranh cấy ruộng ấy và khiêu chiến. Làng Tiên-sơn hợp sức với làng Giáp-ngũ đem dân đinh cầm dao, gậy, giáo mác đánh nhau với dân đinh làng Trâu - lỗ chết, mỗ một người tên là Ngô văn-Tiệp. Tòa Nam-án tỉnh Bắc-giang phạt tện Ng v-Trê tức Chê, Ng-v-Du mỗi tên một năm tù, Nguyễn-văn Nhiêu, Ng-văn-Ngọc (lý trưởng), Ngô-v-Tu, Ngô-văn-Tuệ, Ngô-v-Canh, Ngô v-Chà. Ng-v-Kiên mỗi tên 3 tháng tù vì xét ra là những tên kỳ lý ấy thủ xướng việc đánh nhau. Tòa Thượng-thẩm nghe luật sư hai bên cãi rồi hoãn lại để nghị án.

Cướp của đánh người. — Tòa Nam-án tỉnh Thái-bình phạt tên Ng-v-Phái, Ng-văn-Sáng, Đặng-Nhiên và Ng-Thư mỗi tên 5 năm tội đồ và 2 năm quản-thúc. Tòa Thượng-thẩm y án phạt những tên phạm tội đồ và tha cho tội quản-thúc.

Án cướp thuyền. — Có một cái thuyền buôn, đậu ở sông Đáy gần làng Tiệu-yên, đêm đến một bọn cướp chèo thuyền kéo đến đánh những người ở trong thuyền buôn rồi ăn cướp mất 1 .0 đồng cùng đồ vật đáng giá độ 10 đồng. Sau xét bắt được lũ tên Trần-văn Cư là những tên ăn cướp thuyền,buôn ấy. Mà khi đem tên Cư ra xét hỏi lại dám nói hỗn với quan, Tòa Nam-án tỉnh Ninh-bình phạt tên Trần-v-Cư, Trần-văn-Cách tức Kình mỗi tên 8 năm khổ sai, Ng-viết-Trâm, Vũ-v-Hạc tức Tỉnh mỗi tên 5 năm khổ sai và phạt vắng mặt tên Trần-v-Khang 5 năm khổ sai, vì trốn biệt trốc nã mãi chưa bắt được. Quan Chưởng-lý chống án xin phạt rất nặng để làm gương cho kẻ khác. Tòa Thượng-thẩm xét lại rồi tăng phạt tên Cư lên 20 năm khổ-sai và 20 năm quản thúc, tên Hạc tức Tỉnh 15 năm khổ sai và 15 năm quản thúc,tên Trâm 10 năm khổ-sai và 10 năm quản-thúc và y án phạt tên Cách tức Kình 8 năm khổ-sai còn tên Khang khi nào bắt được sẽ xét.

Kỷ giấy giả mạo và tự tiện bán quốc-trái của làng không xin phép. Nguyên tên Vũ-văn-Giác là lý-trưởng và tên Tạ-văn-Xuân là tiên-chỉ có xuất tiền cho làng tiêu việc công, sau thấy làng chưa bồ tiền trả lại thì thông-đồng với nhau làm mạo một cái tờ ủy bán 14 phiếu quốc-trái của dân lấy tiền trừ vào món tiền xuất ra không xin phép quan trên gì cả. Đến lúc có đơn kiện, tòa đòi vét hỏi, hai tên ấy lại làm mạo một tờ giấy đồng dân ký kết ủy thác đem bán những phiếu quốc-trái ấy, lấy tờ giấy có những tên ký-mục ký ở số khác đóng vào rồi đem nộp. Tòa Nam-án tỉnh Phúc-yên phạt tên Giác 4 tháng tù và 5 đồng,tên Xuân 2 tháng tù và 5 đồng. Tòa thượng-thẩm y án phạt tù tên Xuân, giảm tội tù tên Giác xuống 2 tháng và tha cho cả hai tên không phải phạt tiền.

Tin mừng. — Bản-quán vừa nhận được thiếp báo tin mừng rằng quan *docteur* Piquemal và quí phu-nhân mới sinh được một cậu con trai đặt tên là Georges Bản-quán có lời mừng ngài cùng quí phu-nhân và chúc cho cậu bé được mạnh khỏe.

Kỳ thi trí-huyện hạng ba. — Đầu bài kỳ đệ nhị như sau này, hạn làm được trong 3 giờ :

Luận quốc-ngữ :

Un chef de circonscription adresse à un mandarin provincial un rapport indiquant: 1· — Les mesures qu'il a prises pour prévenir les inondations et celles qu'il prendra en cas de menace de rupture de digue; 2· — Les dispositions qu'il a prise dès qu'il a connu l'existence d'un cas de poste bovine dans un village de sa circonscription.

Người trúng số một vạn đồng. — Người trúng giải một vạn đồng cuộc sổ số của hội Tương-tế (Mutualité) Nam-kỳ vừa rồi là M. Nguyễn-phú-Ban, người làng Phước-lam tỉnh Chợ-lớn.

Việc lãnh-trưng xây cống. Đến ngày thứ năm 6 Décembre 1923, hồi 10 giờ tại văn-phòng quan Đốc-lý sẽ nhận các giấy lãnh trưng (appel d'offres) xây m,t cái cống ở đường Carnot.

Ký-quĩ tạm 600 p.
Ký-quĩ nhất-định 8000 .

Các sở điều-lệ về việc lãnh-trưng ấy đệ tại tòa Đốc-lý (phòng Lục-lộ), ai muốn thầu đến xem cũng được, sáng từ 8 giờ đến 11 giờ và chiều từ 14 giờ đến 17 giờ,trừ ngày chủ-nhật và ngày lễ.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hòa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3502

Ngạch thừa Phái. — M. Đỗ-hoành-Phái, thừa phái hàng năm tại huyện Hải-an (Haiphong) nay đổi đi tòng sự tại huyện Văn-giang (Bắc-ninh) thay M. Đào-nguyên-Thụ ra thế.

M. Đỗ-lê-Huyến thừa phái hạng năm tại Thái-nguyên nay đổi đi Hà-đông thay M. Ng-văn Trường từ chức.

M. Ng-linh-Thất, tạ thế hôm nay, quán làng Bình-an, tổng Khê-kiều, huyện Thư-trì (Thái-bình) được bổ thừa-phái hạng năm tại châu Mai-sơn (Sơn-la).

Rạp chớp bóng

CINÉMA PALACE

HANOI

CHƯƠNG-TRÌNH TRONG TUẦN-LỄ

Từ ngày thứ tư 21 đến ngày thứ ba 27 Novembre 1923

Một phim ảnh tuyệt khéo của Pháp
Công-ty Đại-pháp chế
các phim ảnh hiệu Jupiter
Xin giới-thiệu
Mademoiselle CINA PALERME
là vai chính trong lịch

MARGOT

của Alfred de Musset là một phim mỹ thuật rất đẹp chia làm 5 phần Do Guy de Fresnay soạn rất khéo

Ai tin. — Bản quán được tin buồn rằng quan Huyện Ngô-qui-Chấn, tri-huyện Yên-mỹ, là thể hôm nay tại nhà riêng của ngài, số 103 phố hàng Mã-mây. Năm nay hưởng thọ 54 tuổi. Quan Huyện là đường-huynh ông Ngô-bằng-Giực và là nghiêm phụ M. Ngô-văn-Chính, thư-ký tại tòa Đốc-lý Hanoi.

Đến ngày thứ bảy 24 Novembre này, hồi 7 giờ sáng sẽ cất đám an-láng tại làng Mọc Chính-kinh Hà-đông.

Bản-quán có lời chia buồn với ông Ngô-bằng-Giực, M. Ngô-văn-Chính cùng qui-quyến.

Tiền phụ-cấp cời ngựa. — M. Dương-tân Hoan, hội-họa (kỳ vẽ) tập sự ngạch công-chính đi khảo sát ở đường số 36 tỉnh Thái-nguyên thì kể từ ngày 20 Octobre trở đi mỗi tháng được lĩnh 10 đồng phụ cấp cời ngựa.

BÁN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói. 0p.08

Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. . . . . 0 . 10

Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp hàn kín, mỗi hộp hai mươi điếu. . . . . 0 . 20

Tiền trợ-cứu. Quan Thống-sứ vừa ký nghị-định cấp những khoản trợ-cứu sau này :

10 đồng cho Mme Vũ-thị-Cả ở Hanoi phố hàng Bông số 157 là vợ góa M. Lê-quang-Vinh, lối-họa (kỳ vẽ) hạng ba mất ngày 11 Octobre 1923.

30 đồng cho Mme Nguyễn-thị-Khuy quán làng Man-xuyên, tổng Đông-kết, phủ Khoái-châu, tỉnh Hưng-yên là vợ góa người bếp khố xanh Lê-v-Bích mất ngày 10 Octobre 1923.

30 đồng cho Mme Trần-thị-Hòa, quán làng Vinh-mỹ, huyện Hải-hậu, tỉnh Nam-định là vợ góa người linh khố xanh Trần-văn-Huy, mất ngày 4 Octobre 1923.

30 đồng cho Mme Nguyễn-thị-Tha, quán làng Hàng-kinh, huyện Hải-an (Haiphong) là vợ góa M. Lê-đức-Rao thư-ký tập sự ngạch Công-chính mất ngày 17 Octobre 1923.

Cái nạn hàng ngày. — Chiều hôm qua hồi 3 giờ, có một cái xe sắt số A. K. H. 135, trong có một bà lão lên là Ng-thị Hai 67 tuổi đi đến phố hàng Điếu thì người phu xe lăn ra ngã ở trong tay xe. Bà lão cũng ngã lăn xuống đất bị thương ở đầu. Phải khiêng vào nhà thương bước thuốc rồi mới đưa về nhà.

Cát-tút lấy ở đâu ? — Tên Ngô-văn-Nhất là lính cơ, nhà ở Bắc-ninh bị bắt được trong mình có 6 viên đạn hỏ nghi là của ăn cắp thì đã phải bắt để xét hỏi.

Việc rủi ro ở cầu sông Cái. — Theo giấy tư của quan Biện-lý Hanoi sở mật-thám đã cho xét một lần nữa về việc rủi ro ở cầu sông Cái bữa 31 Octobre trước, chết mất một người thợ và hai người bị thương.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Rượu bổ-đào:
«TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chắc không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to đi!

Ngày mồng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tôa Ngự-các phụng lời châu phê rằng:

Chiếu nay đại-thần được phòng của MONTÈS qua đóng, có chế-tiến một thứ rượu bổ dã từng ngự-dụng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, truyền lục phê thị gửi cho qui được phòng chế-ông để tỏ thành-giá.

Khâm thử.

內閣奉旨 欽此 示試驗效 准頒賞用 御藥房製 有功臣 嘉獎昭 褒勉深 特頒黃 金匾一 方以表 忠誠

•Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư từ báo này.

Cắt khuy vàng. Thị-Nhiên 18 tuổi, nhà ở Cầu-giấy bị bắt được quả tang cắt khuy vàng của cô Ng-thị-Lợi ở hàng Nón thì nay đã phải bắt giam

Ăn cắp và nếm đá. — Tên Ng-v Vân, 18 tuổi, cu-li xe điện, nhà ở ngõ hàng Hành; tên Trần-v-Thuận 19 tuổi, bán hàng rong nhà ở ngõ Sầm-công; tên Trần-đức-Sẹ, 18 tuổi, bán kẹo nhà ở ngõ hàng Hành đồng mưu ăn cắp bát đĩa của chú Khách Lý-Lộc ở phố Cầu-gỗ, rồi lại nếm đá vào hàng hiệu chú Khách lấy thì nay đều phải bắt giải vào Tòa án.

Chứa đồ ăn cắp. — Tên Chu-đa-Khan là người Khách, 38 tuổi, bán hàng cao-lâu ở dốc hàng Gà số 12 chứa đồ hàng của tên Ng-gia-Tuân đã mạo chữ ký quan đốc-học Lafferanderie mà lừa được ở các hiệu đem về thì nay cũng phải bắt để xét hỏi

PHÒNG-THĂM-BỆNH
CỦA QUAN
Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET
Thương tiếp độ ngũ giờ Bắc-đầu bội-tinh.
Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh viện Tunis, Fez, Rabat, Casablanca Port-Said Ai-cập; Huế.
Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai
Giờ khám bệnh: Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —
KHÁM BỆNH: Giá 3 đồng một lần.
XIN GIẤY LÀM CHỨNG: Giá 1$50
Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA-LONG, 32.
GIÂY NÓI SỐ 236
3018.

VIỆC BẮC-KỲ

ĐÁP-CÂU

Nhà xéc Annam. Bản quán tiếp được bài này nhờ đăng báo:

Kính lời quảng cáo để các ngài Hội-viên nhà xéc Aunam Đáp-câu biết rằng: Tôi vì sự mở mang buôn bán cho nên muốn thương lượng với các ngài định đến lễ Décembre 1923 này dời nhà xéc sang chỗ gác số nhà 38, rue Principal.

Vậy cái số tiền thuê tạm trên gác nhà tôi để làm cercle về tháng Octobre và Novembre là 20p, thì tôi xin cúng vào hội không lấy, ra nữa.

Sau này xin nhắc lại để các ngài biết rằng: ông thủ quĩ nhà xéc là Nguyễn-văn-Chung, có giấy cáo rằng: ông bận xin từ chức, nên tôa trị sự đã tạm cử ông Trần-văn-Phan ra thay cho ông Chung để giúp việc thủ quĩ cho hội, vậy các ngài có đóng tiền cho nhà xéc xin cứ giao cho ông Phan.

Dạo này thấy các ngài thưa đến nhà xéc lắm, mà xem ra cái vấn-đề thu tiền cũng hơi khó khăn một chút.

Ước ao rằng các ngài nên lưu tâm đến nhà xéc là một chỗ để họp mặt cầu vui, để dưỡng tinh tinh, để bước chặt dây thân-ái, thiết tưởng cái số tiền đóng tháng cho nhà xéc vật thử cũng chẳng là bao, vì cũng như một món tiền các ngài bỏ tiêu phí về việc khác vậy.

Tục-ngữ có câu: « Võ vật bất linh » nếu không có tiền thì nhà cercle cũng khó lòng mà đứng vững được, lại có câu « Một cây làm chẳng nên non » xin các ngài lượng xét.

Từ-ngọc-Liên

SƠN-TÂY

Cậu bé thực thà. Cậu Dương-khắc-Tiếu, lên 8 tuổi, học trò lớp tám ở trường học Sơn-tây, chiều hôm 20 khi tan học ra về, có bắt được ở đường cái, gần nhà Kinh-thiên sáu đồng bạc, một cái giấy 5 đồng và một cái 1 đồng, thì đã đem nộp ở sở cảm để giao trả cho người mất của.

VIỆC TRUNG-KỲ

TAM-QUAN

Thảm-trạng. — Đọc hai chữ « thảm-trạng » này, những nhà thức giả ở Tam-quan mà nhứt là ở Bồng-sơn đã chắc rằng kỳ giả thuật chuyện người dân bà đông đôi trăm-anh kia mới nẫm nơi vừa được ba bốn ngày, áo quần rới tả, thân thể gầy mòn, thế mà đã bị người chồng ác-nghiệt, chẳng nghĩ gì tình cốt-nhục, nghĩa tao-khang, ra tay đánh đá, vùi liễu dập hoa cho đến đỗi phải bỏng thăng con mới lọt lòng mẹ, còn đỏ loi-lói, mà đi lang thang giữa phố Bồng-sơn, tiếng khóc « u-oa » của đứa con, giọt lệ chứa chan của người mẹ, ai là người có tâm-huyết, thấy cái tình-cảnh não-nùng ai-oán ấy mà chẳng động lòng thương!!

Nhưng không, cái việc kỳ-giả thuật lại đây là chuyện người con gái tuổi vừa hai tám, con nhà nghèo-cục, ở làng Cự-tài, xưa nay chỉ theo ngọn rau, quả dậu, cui-cút làm ăn-không khi nào ra khỏi cổng làng. Hứa nọ thấy lão đui ở bến nhà đi mò về, có nhiều cua, cá tép, tôm lấy làm thích, mới năn-nỉ với mẹ nọ cho hai chị em đi với lão đui. Cá cua chẳng có, tôm tép cũng không, mà trưa ngày mai là 22 tháng chín ta, đã thấy người con gái kia nằm chết bên bờ sông Tam-quan thuộc về địa-phận làng Thiên-xuân.

Số là hai chị em đi với lão đui từ Cự-tài đến Tam-quan xa ước 6, 7 cây số, đến đấy ba người cứ dựa theo bờ sông mà mò; không ngờ lần lần lão đui lội ra sâu, hai chị em không biết cũng cứ lội theo sau, đến khi con chị bị sụp, không chân, liền lật đật vớ lấy lão đui, . . nhưng rồi thay! lão đui cũng lui dui mất! sông nhờ biết lội, nên khỏi hề gì, con em còn đứng trong nông thấy la lên, mấy người đi mò ở dưới xa chạy lại, kẻ lấu, người lội, từ tung lung tăng hơn nửa giờ đồng hồ mới tìm được, thì, than ôi! người con gái bạc mệnh kia đã hồn xiêu phách lạc rồi!!

Ở cửa Hàn lúc trước đã có 4, 5 người vì mê con nghiêu vô-tình mà phải thiệt tính mệnh, nay ở Tam-quan lại vì con tép con tôm mà à con gái thanh-niên nay phải chịu vùi dập dưới dòng nước ác-nghiệt kia, thực đáng thương thay.

Trong chuyện này có một điều nên để ý vào, là xưa nay kẻ sáng đặt kể đui mà dẫy lại kể đui đem đường cho kẻ sáng thì kể sáng phải bị tai nạn, thật là một cái lẽ cố-nhiên vậy.

M. C. lai cảo

QUẢNG BÌNH

Đường sá các miền hương-thôn. — Nhờ có quan Công-sứ bản tỉnh Dupuy rất lưu-tâm đến việc đạo-lộ ở các miền hương-thôn, cho nên trong vòng hai năm nay trong tỉnh hạt thêm được nhiều con đường tốt lắm; thế là cái cơ quan giao-thông trong bản-hạt đã tỏ-chức được hoàn toàn rồi, nhân dân được hưởng nhiều phần tiện-lợi lắm.

Hiếm muối. — Mùa muối năm nay mất, vì độ tháng năm tháng sáu trời nắng mưa, các ruộng muối đều ngập nước, muối không phơi được, thành ra số xuất sản sụt xuống, không đủ cung-cấp cho sự nhu-yếu cần dùng dồng-niên. Ấy cái hiện-tình thị-trường muối trong toàn-kỳ như thế, cho nên tỉnh nào cũng bị cái ảnh-hưởng to.

Sở Thương-chính phải giảm bớt số muối bán hàng ngày đi; hiện hãy giờ muối rất hiếm, dù có ai chịu giá cao bao nhiêu cũng không thể mua nhiều được, vì nhà Đoan bắt-đắc-dĩ phải hạn chế sự mua muối lại để cho được quân-phân và giữ cho giá muối không cao lên nữa, mà thứ nhất là để dành cho đủ dùng đến mùa sau

Bần được con trân thật to. — Mới rồi, một toán linh tập ở Đồng-hới đổi đến ra Qui-đạt, khi đi ngang qua sơn-phận làng Đồng-lâm thuộc phủ Quảng-trạch, trông thấy một con trăn thật to, nằm chắn ngang cái eo núi, làm ngăn trở đường đi. Lúc đầu bọn linh đó, còn do dự không dám bắn, chỉ muốn xua đuổi nó đi cho rảnh, nhưng làm gì nó cũng cứ nằm ỳ ra đó, không chuyển động chi cả. Vạn bất-đắc-dĩ họ mới phải giương súng ra bắn, bắn mấy phát đầu nó còn làm dữ, vồng đựng đầu lên cao tới ba thước, trông sợ lắm, bắn luôn thêm mấy phát nữa, nó mới chịu vật đầu ra chết.

Con trăn này kể cũng đã lớn lắm, bề dài hơn 5 thước tây, bề tròn bằng cột nhà mẹ, màu da trắng nhợt, có hoa hồi vằn đen-láng, đuôi thì cụt; giống trăn đuôi cụt này dữ lắm, nó vốn ở chốn thâm-sơn cùng-cốc, không biết tại sao lại bò ra đến chỗ đường quan gần chốn dân thôn làng mạc làm gì, người ta đuổi không đi lại nằm vạ ở đấy, để đến nỗi thiệt-thân.

Sổ quyên giúp dân bị lụt

Sổ số 128

Tỉnh Phú-thọ

MM. Moizeau, 3 p.; Mastineau, 3 p.; de Keunoal, 2 p.; Dassibat, 3 p.; Gouteaux, 2 p.; Ambrosi, 1 p.50; Mufrugi, 1 p.; Berger, 1 p.; H. Regère, 1 p.

Tổng cộng là: 17 p. 50.

Sổ số 129

MM. Lê-v-Trâu, 1 p.5 ; Lê-v-Học, 0 p.50; Lê-v-Diêm, 0 p.50; Phạm-v-Tu, 0 p.50; Cát-Thành hiệu, 0 p.5 ; Phạm-thị-Xuất, 0 p.50; Vũ-đăng-Kính, 0 p.50; Vinh-Long hiệu, 1 p.; Ng-v Sắc, 0 p.50; Ng-v-Thực, 1 p.; Phong-doanh hiệu, 0 p. 50; Phạm-văn-Thọ, 0 p.5 ; Ng-Hoàn, 0 p.50; Ng-v-Vỹ, 0 p.50; Phạm-v-Ngao, 0 p.50; Đỗ-xuân-Sinh, 0 p.50; Lê-v-Ý, 0 p.50; Ng-v-Vệ, 0 p.50; Đào-ngọc-Tăng, 0 p.5 ; Phạm-văn-Cự, 0 p.50; Ng-thị-Hạ, 0 p.50; Phạm-v-Quỹ, 0 p.50; Đức-long hiệu, 0 p.50; Trương-quốc-Nhuệ, 0 p.30; Liên-Phương hiệu, 1 p.; Ng-thị-Cả, 1 p.; Ng-v-Kinh, 0 p.30; Phạm-văn-Thần, 0 p.50.

Tổng cộng là: 15 p. 60.

SẢN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ năm 22 Novembre 1923
HOÀN KIM NGỌ TỬ
Người còn may của hãy còn,
Mừng cho trẻ nó nên con cái nhà.
Khôn ngoan chẳng lọi thực thà,
Đinh liêu thế ấy hóa ra thế này.

Tối thứ sáu 23 Novembre 1923
Diễn hai tích:
Tích thứ nhất:
HỒNG-NƯƠNG XIN LỬA
(Hát chèo)
Tích thứ hai
TRƯƠNG-PHI NGHĨA
THÍCH NGHIÊM-NHAN
(Hát tuồng)

CÁO THỊ

Kính cáo các ngài cổ-đông trong hội «HỢP-PHỦ» là một hội chuyên trách tập cổ công-ty (Société en commandite par actions) là một hội mở mang buôn bán và kỹ-nghệ ở phố Amiral Courbet, số 27, Haiphong, vốn gọi 50.000$ chia ra mỗi cổ phần là 25$00 xin đem tiền cổ-phần đến nhà viên chủ-nhiệm Trần-ngọc-Bích mà đóng để hội tuyển bổ vĩnh-viễn thành lập trong vòng tháng Novembre 1923 này.

HỢP-PHỦ công-ty kinh cáo
3719

XIN XEM CHO KỸ

Phàn nhiều các quí khách xem báo chẳng có đáng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà lầm ra không đổi được, lại oất thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho về xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ:

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đóng-hỡ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

HỘI-ĐỒNG-ICH
đang giải-tán

LỜI BÁ CÁO

Cùng các người có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích:

Ông bù nào có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích, là Hội cho vay và giữ ông đề giành, hiện đang giải-tán, thời xin đem ngay lại, hay là gửi recommandée mà giấy-thép ngay lại cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở phố Jauréguiberry (Góc Hàng-Kèn) số nhà 3, Hanoi, những sổ gửi tiền cùng các biên-lai lại để tiện dự-định việc giả tiền.

Khi nhận sổ sẽ có biên-lai chứng nhận.

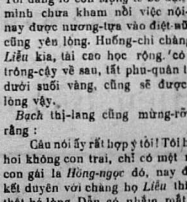
Giải-Tán-Viên
P. Pon. E. CHATAIGNEAU.
3094. Y. M. GRENÉS.

Sâm, Quế, Thục, Cao
Bán tại hiệu QUẾ-LÂM
số nhà 20, phố Phúc-kiến
Chủ nhân: DƯƠNG-BÁ-TRẠC
Hàng thực tốt, giá thực rẻ
Qui khách dùng thử, sẽ biết thực mua.
2095

祥和裕· YU-WO-TSEONG
VENTE EN GROS
48, Rue des Cantonnais, 48
Hanoï (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 266

Bằng-hiệu có bán buôn các thứ các nhẫn, hàng tàu nhiều lắm, hàng thật tốt, giá thật rẻ
Có bán cả bằng ta. Bác-hộ như the, nuột-n, lĩnh, lục, hồng, quế, nến nến, cả hàng Saigon như lĩnh, the, nến nến
Nay mới có dạ các mối hàng thâm, mapo đem về mỗi mặn rộng khổ. Những hàng này bán buôn trong tỉnh, chứ không bán lẻ và không có mẫu gửi đi các tỉnh, vì hàng con nguyên không thể cắt được.
Qui-khách ở gần nên đến bản-hiệu mà mua, nếu ở xa thì gửi thư về, bản-hiệu xin gửi contre remboursement.
Cần-bạch
2010 YU-WO-TSEONG

Các ông chủ nhà, các ông thầu-khoán và các ông buôn bán!

Các ông nên xem cả các hàng sơn, chỉ có thứ này là tốt hơn cả, bền hơn cả, vì thứ sơn STANDARD này là thật sơn tây của những tay *chuyên-môn người Đại-pháp* chế ra.

Nên hỏi giá ở « *Société Française des Couleurs et Peintures Métalliques* STANDARD », **Julien & Fortin**, số 8, đường Gia-Long, Hanoi. 2063

Số 88

NGỌC-KIỀU-LÊ

(Chuyện một người nữ-sĩ có tội nhà ngọc phun châu, lại giữ được gia trong tuyết sạch, đáng làm gương cho bọn quần-thoa. Xem chuyện này thì đủ biết rằng các bậc danh-nhân ở trên thế-giới từ xưa đến nay, đến bởi cái tinh-anh trong trời đất chung đúc mà nên, thợ Tạo há có phân biệt nam-giới và nữ giới?)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Bạch tiểu-thư nói:

— Em chỏ lo-ngại! nếu có thể nào, chỉ sẽ xin nói thẳng! Việc em không thành, quyết không khi nào chị lại phụ em mà cầu yên lấy một mình.

Lư tiểu thư nói:

— Quả được như vậy thì em cũng cảm cơn lòng!

Lư tiểu-thư ngẫm nghĩ một chút, rồi lại nói:

— Cứ như lời quan *Ngô* hàn-lâm nói chàng *Tô* bổ ra làm quan ở *Chiết-giang*, tiện đường vào bái yết, thế thì tất chàng cũng theo thư tới đây. Hễ khi chàng tới nơi, làm thế nào mà bảo cho chàng biết là em đã ở đây thì thật hay lắm!

Bạch tiểu-thư đáp rằng:

— Em nói rất phải!

Bạch tiểu-thư liền gọi người giữ của mà hỏi rằng:

— *Tô* tiên-sinh có đến đó không?

Người giữ cửa nói:

— *Tô* tiên-sinh sai người đến nói xin vào bái-yết, nhưng chúng tôi trả lời rằng lão-gia đi vắng, không ai nghênh-tiếp, vậy xin cứ để danh-thiếp đây, khi nào lão-gia về, chúng tôi sẽ bẩm. Người nhà *Tô* tiên-sinh đi ngay, không biết bỏm nay tiên-sinh có đến hay không?

Bạch tiểu-thư nói:

— Nhà-ngươi trả lời như thế thì tất *Tô* tiên-sinh không đến.

Lư tiểu-thư nói:

— Em nghĩ như thế mà thôi, chứ dẫu chàng tới đây, cũng khó lòng mà truyền tin được!

Bạch tiểu-thư tủm-tỉm cười mà đáp rằng:

— Khó chi điều ấy! Em lại cải-dạng nam-trang rồi ra tiếp chuyện với chàng như lần trước cũng được chứ sao!

Lư tiểu-thư nghe nói, bưng miệng cả cười.

HỒI THỨ XIX

Một hôm, *Bạch* thị-lang về, *Lư* phu-nhân và hai tiểu-thư ra đón. *Bạch* thị-lang tươi cười vui-vẻ mà bảo *Lư* phu-nhân rằng:

— Ta mừng cho hiền-muội! Vì ta đã kén được người giai-tế, thế là yên việc cho sanh-nữ và con *Hồng-ngọc* vậy.

Lư phu-nhân cũng mừng-rỡ mà đáp rằng:

Đa tạ hiền-huynh đã vì tiểu-muội mà lao-lòn tâm-trí.

Khi hai tiểu-thư ra bái-kiến, *Bạch* thị-lang cả cười mà bảo rằng:

Hai chị em con tai-mạo ngang nhau, cũng nhau bạn-bè, là không muốn để cho đôi nơi xa-cách.

Hai tiểu-thư nghe nói, vẫn yên trí rằng *Tô-hữu-bạch* ở *Hàng-châu* đã gặp *Bạch* thị-lang. Việc hôn-nhân đã đề-đỉnh rồi, cho nên mới nói như thế. Trong lòng ngầm-ngợi mừng thầm, cũng không hỏi lại nữa.

Lư tiểu-công-tử cũng chạy ra bái-kiến cữu-phụ. Bấy giờ *Lư* phu-nhân nhất-diện thu-thập đồ hành-lý, nhất-diện truyền người nhà dọn rượu để mời *Bạch* thị-lang uống. *Bạch* thị-lang thay áo, nghỉ-ngơi một chút, rồi cùng ngồi vào bàn ẩn.

Lư phu-nhân hỏi rằng:

— Sao hiền-huynh đi lâu như thế, từ bấy đến nay vẫn ở *Tây-hồ* hay là lại đi chơi đâu?

Bạch thị-lang nói:

— Tôi đến *Hàng-châu*, sợ *Dương* tuần-phủ biết, lại tưởng là tôi muốn vào yết-kiến chăng, bởi vậy tôi thay-họ đổi tên, chỉ nói là *Hoàng-phủ* viên-ngoại đến đạo chơi thăm cảnh *Tây-hồ*. Các bọn thiếu-niên tử-đệ đến đấy cũng nhiều, nhưng tuyệt không có một kẻ nào chân-tài cả.

Bạch thị-lang liền thuật cho nghe chuyện làm thơ ở chùa *Lãnh-toàn* và việc *Triệu-thiên-tộ* cùng *Chu-thành-vương* hư-danh khoa trá, vân vân. Hai tiểu-thư nghe nói, đều bưng miệng cười, không thể nhịn được.

Lư phu-nhân lại hỏi rằng:

— Rồi về sau thế nào nữa!

Bạch thị-lang nói:

— Tôi ở *Tây-hồ* ít lâu, ngâm ít ngâm lại, nhân-tài chẳng qua như thế mà thôi. Bấy giờ tôi mới qua sông *Tiền-đường*, sang thăm cảnh *Vũ-huyệt*, Khi sang tới đó, bỗng gặp một chàng thiếu-niên họ *Liễu*, cũng người *Kim-lăng*. Chàng diện-mạo khôi-ngô, trông rõ là một tay tài-tử, cũng trọ ở chùa *Vũ-lích* với tôi. Hai người hàng ngày cùng nhau đọc phú vịnh thơ, giảng đàm sách vở. Sum-họp hơn nửa tháng trời, tôi xem chàng thật là người tài cao học rộng, tất chẳng bao lâu nữa cũng sẽ đoạt-giáp trạnh-khôi. Tôi xem người đã nhiều, quả chưa thấy ai được hoàn-toàn như thế. Tôi định gả con *Hồng-ngọc* cho chàng, chỉ sợ sanh-nữ bảo tôi thiện-vị, mà định gả sanh-nữ thì lại sợ con *Hồng-ngọc* bảo tôi kiêu-tinh. Trừ bỏ chàng họ *Liễu* không kể, thiết-tưởng thiên-hạ khó lòng đã tìm được một người nữa như chàng. Thuở xưa *Ngạ-hoàng* và *Nữ-anh*, hai bà cùng thờ vua *Thuấn*, nay tôi thấy hai chị em nó yêu nhau như một, vậy tôi không nỡ khiến cho phải xa-cách đôi nơi. Tôi đã hứa lời gả cả hai cho chàng, việc ấy tôi rất lấy làm thỏa dạ, chẳng hay hiền-muội nghĩ thế nào?

Hai tiểu-thư nghe nói, đều ngẩn mặt ra, không biết nói thế nào cho được. *Lư* phu-nhân đáp rằng:

— Hiền-huynh nghĩ thế là chí phải! Tôi đang lo con *Mộng-lê* bé dại, một mình chưa kham nổi việc nội-trợ, nay được nương-tựa vào điệt-nữ, tôi cũng yên lòng. Hưởng-chi chàng họ *Liễu* kia, tài cao học rộng, có thể trông-cậy về sau, tất phu-quân tôi ở dưới suối vàng, cũng sẽ được vui lòng vậy.

Bạch thị-lang cũng mừng-rỡ mà rằng:

Câu nói ấy rất hợp ý tôi! Tôi hiềm hoi không con trai, chỉ có một mụn con gái là *Hồng-ngọc* đó, nay được kết duyên với chàng họ *Liễu* thì tôi thật hả lòng. Dầu có nhắm mắt đi, cũng không hối-hận chi cả.

Bạch thị-lang cười cười nói nói, vui-vẻ xiết bao. *Lư* phu-nhân không biểu đâu đuôi, cũng lấy làm mừng lòng. Chỉ có hai tiểu-thư là nghiêng-nghiêng ủng-thửa, nhưng trong lòng rất khó nghĩ, chẳng lẽ lại dám đem việc *Tô-hữu-bạch* cầu-thân mà nói ra hay sao!

Bạch tiểu-thư đưa mắt nhìn con *Yên-tố*, con *Yên-tố* hiểu ý, liền đem một phong thư của *Tô* ngự-sử và một phong thư của *Ngô* hàn-lâm đệ trình *Bạch* thị-lang.

Bạch thị-lang mở xem, kinh-ngạc mà rằng:

— Thế ra *Tô-hữu-bạch* đã thi đỗ tiến-sĩ rồi! Nguyên là chàng cai quản *Tô* ngự-sử bằng chú, mà *Tô* ngự-sử nhận làm con, cho nên lấy quán ở *Hà-nam*. Nếu ta biết trước như thế này thì việc nhân-duyên này thành đã lâu rồi, hà-tất bây giờ còn phải nói. Nay ta hứa lời với chàng họ *Liễu* thì chàng họ *Liễu* là thành ra nói sau, ta biết xử-trí thế nào?

Nói xong, liền đưa mắt nhìn *Bạch* tiểu-thư. *Bạch* tiểu-thư cúi đầu nín lặng. *Bạch* thị-lang ngẫm nghĩ một chút, rồi nói:

— Tài học chàng họ *Tô* này nhiều người khen-ngợi, ngày nay lại liên-tiếp thi tất cũng là bậc khác thường. Nhưng tiếc rằng ta vẫn chưa được giáp mặt. *(Còn nữa)*

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC

泰 LỢI-THÁI 利

110, Rue des Changeurs, 110

HANOI

Bản-hiệu chuyên nghệ ngót 20 năm, buôn bán thực thà, được nhiều quí-khách chiếu-cố, hằng ngày vẫn gửi vàng và đồ vàng đi bán các tỉnh trong cõi Đông-pháp và Cao-miên Laos.

Dù khách quen hay lạ, hễ gửi Commande mà có đặt ít tiền trước thì bản-hiệu cũng chiếu theo thời giá mà gửi đồ đến tận nơi. 2065

Minh tạ lương y

Tôi phải bệnh chỉ ngót 18 năm, mỗi khi đại-tiện đau đớn khó nhọc, sau được Monsieur A. Chi chủ nhà máy điếm, Hanoi giới-thiệu tôi đến chữa tại nhà M. Tchương-Quay-Lam, 98, phố hàng Đường, Hanoi, là người đã chữa khỏi ông ta vừa xong, sau tôi đến chữa trong 3 tuần lễ là khỏi hẳn, những ngày đang chữa có thể làm lụng, đi lại, được như thường không đau không sót. Chiếu-đại thần khả-dĩ.

Vậy tôi xin có mấy lời cảm tạ lương-y và giới-thiệu lương-y cùng các nhà mắc phải bệnh ấy.

LƯƠNG-VỌ-SUNE
Chế-tạo Đông-xương-Long
Đại cơ khí xưởng Hanoi
N° 65, Phố hàng Bồ, N° 65.

THUỐC THỤT

Injection Peyrard

d'ALGER

Là thứ thuốc lâu năm nhất, công-hiệu nhất để trị bệnh lậu và tất cả các bệnh chảy mủ cũ hay mới.

Trong 232 người Á-rập thì 231 người khỏi về thứ thuốc này

(Theo lời trình của viên thầy thuốc ở Alger)

BÁN TẠI:
SPÉCIALITÉS PEYRARD
46, Rue de Grenelle. — PARIS

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình cùng ngài trừ ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

QUINQUINA CUSSAC

BỔ SỨC — KHỎE NGƯỜI

Chế bằng rượu vang tốt. Rượu ấy làm cho ngon cơm, và cái vị nó rất ngon.

Rượu ấy khỏe và bổ làm cho người mới đau khỏi được phục sức, trị được bệnh huyết-suy, bệnh sốt-rét cùng bệnh mệt nhọc.

Ai muốn giữ gìn sức khỏe nên dùng rượu này.

Hiệu GUIONEAUD FRÈRES

HANOI — HAIPHONG

Đứng làm đại biểu bán rượu ấy cho khắp cả hai Đông-pháp

Nhà Bán-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

KIM-CƯƠNG XIÊM

Bản-hiệu mới về một ít KIM-CƯƠNG XIÊM để làm mặt-nhẫn và hoa-tai, thật-sáng và nhanh lắm chẳng kém gì kim-cương tây. Quí-khách nên đến chọn mau kẻo hết mất cơ-hội, vì thứ này cũng hiếm, không thường có, đem đi làm quà mấy đám cưới thì rất quí, thật là sang-trọng.

Kỳ tàu này mới sang

Laine complets et pardessus, imperméable cùng các thứ hàng to lụa Tây-Nam rất mới. Giá bán phải chăng.

Xin hỏi: **Hiệu NAM-THỊNH**

Soieries — 6 Rue des Cantonnais — Hanoi

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái **1$00**

Thưa các quý khách, những đồng-hồ đeo tay của bản hiệu vì giá bạc sau S quan nên chúng tôi xin bớt giá mỗi cái 1 $ 00 nếu chiếu giá không bớt thời xin miễn cái kính giọng vàng cũ hộp xin xem như sau này :

Đồng hồ đeo tay chân tối thấy giờ			giá trước	8 $ 40	nay 6 $ 40
—	id	cổ kim ly	—	8 00	— 6 00
—	id	kim thép vỏ kim vàng	—	4 00	— 3 00
—	id	vuông thực xinh	—	8 20	— 4 20

Kể các quý-khách chiếu cố nhà ít cái mà không bớt giá, chiếu giá trước: thời xin kính tặng 1 cái kính gọng vàng đời mới và 1 cái hộp kính aluminium vì cũ tiền nước nữa. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI
49, Phố hàng Ngang, HANOI

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tín-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như: kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe-lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

NẾU Bất ai mắc bệnh xuyễn, bệnh hen thì nên bảo người ta dùng thuốc hắng bột, bông điếu vấn (REMÈDE D'ABYSSINIE EXIBARD en POUDRE, CIGARETTES)

Thuốc này hiện các lương-y ai cũng lấy làm hiệu nghiệm. Mỗi năm chữa được đến hàng ngàn người khỏi bệnh.

Có bán tại: H. FERRÉ & Cie, 28, Rue Richelieu, Paris, và tất cả các hàng Bào-chế.

Gởi bán tại | BLANC, Hanoi
MONTÈS, Hanoi

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ

酿補

pha với rượu vin GRENACHE

J. BLANC *(đệ nhất hạng bào-chế)*
Ông L. BLANC *(người nói-nghiệp)*
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc vin để uống rượu Madère

每晨食飯前飲一杯最為合宜

Bán tại: Hiệu Bào-chế J. BLANC
31 phố Tràng tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

2069

Hỡi các ông mắc phải bệnh tình (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc nhảm, tốn tiền mà bệnh càng thêm uống. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tình đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gởi lại. Cả cước độ hơn một đồng một lọ. 2082

LÒ RƯỢU HOMMEL

Vô-danh công-ty, vốn có 1.000.000 quan tiền tây
Tổng-cục số 110, Phố hàng Trống Hanoi

Rượu bia thượng hạng theo cách vệ-sinh

Cả thùng ngâm nước đá lẫn
Đóng chai lớn
Đóng chai nhỏ

ĐẠI-BIỂU:
Ở tỉnh Haiphong là ông
Denis Frères
Ở tỉnh Yunnan là ông
Hock Guine-Seng

RƯỢU BIA HOMMEL

Hạng rất ngon và giá hạ hơn cả.

Ai muốn đặt hàng thì cứ gửi thơ đến Lò rượu Hommel, Vô-danh công-ty ở Hanoi, phố hàng Trống, số 110. 2065

Ở đâu bán thuốc-lào ngon mà hạ-giá??

Bản-hiệu chuyên-nghiệm về nghề thuốc-lào đã lâu năm, đâu đâu cũng từng biết tiếng.

Kén toàn thuốc ngon, êm-giọng, không sốc mà lại thơm-tho! Gởi hàng đi khắp nơi nơi lắng cách giao-ngân linh-hóa.

KÍNH-CÁO
Đại-lý hiệu Hoành-Phát
LY-SENG-BAO
42, Phố Hàng Bồ, Hanoi. 2052

Hàng tốt giá rẻ

Hàng-đào hiệu LƯƠNG-THÔNG-HING,
Hai mươi năm lẻ, tiếng lừng gần xa,
Đồ vàng, đồ bạc, đồ ngà,
Kim cương bảo thạch cũng là chân-châu,
Của sang vật lạ thiếu đâu,
Kiểu làm lại sẵn thợ Tàu thợ Nam.
Hồng-kông thêm thợ Tàu sang,
Thợ làm cẩn thận giá hàng phải chăng,

LƯƠNG-THÔNG-HING.
Bijoutier,
61, Rue de la Soie, 61
HANOI

LAXO SODYL

Một thứ hạt gấp chất muối của loài quả thì rất hợp lắm.
Là thứ thuốc nhuận tràng rất tốt.
Thứ thuốc tẩy rất dễ dùng.
Trừ bệnh táo cùng các chứng khác vì bệnh táo sinh ra một cách rất chóng như nhức đầu, đau gan, đau vị, đau ruột, bệnh trĩ, đau đến ruột, bệnh trệ, nhọt lở, vân vân.
Thứ thuốc này hiện chất, rẻ nhất.

Giá tiền: 1$25 một lọ 10 hay 15 liều

Về phần Đông-pháp có gởi bán tại:

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, Hanoi

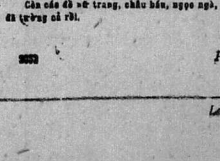
華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

號八廿牌門省浦行內河京東

Chúng tôi kính-trình các quý khách biết rằng: mấy tháng tôi mới có sang: 1° Một bọn đồ nạm rất tốt như là quả cầu chạm rồng, vòng, điếu bắt thuốc lá, đũa, vân vân.

2° Một bọn nhẫn kính đủ các thứ mặt, mặt đan mặt trăng, mặt vàng, mặt mồi lá cây, vân vân. Lại có cả nhẫn kính gọng bằng vàng tây, gọng bọc vàng, gọng đồi mồi, vân vân; quí xuân đến ho mà đeo những nhẫn kính này thì hợp phép vệ sinh lắm lắm.

3° Một bọn đồng-hồ quả-quít đeo tay, đồng-hồ bọc chung, đồng-hồ báo thức, đồng-hồ châm-cẩm, vân vân.

4° Một bọn chuỗi sứ, đồi sứ, lọ sứ, bát sứ, bộ sứ để trưng-tiêm hay là bầy cảnh cũng được và từ bình vân vân.

5° Một bọn đồ mỹ-thuật ở Bắc-kinh sang.

Các thứ hàng mới sang kỳ năm số trên này chúng tôi xin bán hạ giá, mong cậy các quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Còn các đồ nữ trang, châu báu, ngọc ngà, vàng thì không kể, chắc các quí-khách cũng đã tường cả rồi.

Cẩn-cáo
HIỆU PAO-VA
Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.

2053

Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)